

Sygn. akt VIII U 2455/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 lutego 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Mariola Szmajduch
Protokolant:	Katarzyna Stefańczyk

po rozpoznaniu w dniu 18 lutego 2014 r. w Gliwicach

sprawy B. J.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania B. J.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 20 sierpnia 2013 r. **nr** (...) - Sp (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu B. J. prawo do emerytury poczynając od 1 sierpnia 2013r.

(-) SSO Mariola Szmajduch

Sygn. akt VIII U 2455/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 20 sierpnia 2013r., Nr (...) SP (...) organ rentowy, tj. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. j. Dz.U. z 2009r., Nr 153, poz. 1227, ze zm.) odmówił B. J. przyznania prawa do emerytury górniczej wskazując, że wprawdzie spełnił on warunki do jej uzyskania, jednak posiada już ustalone prawo do emerytury górniczej przyznanej w oparciu o przepis art. 50a powołanej ustawy. W związku z powyższym nie przysługuje mu również prawo do ponownego ustalenia części socjalnej emerytury na podstawie art. 53 tej ustawy.

Odwołanie od tej decyzji złożył ubezpieczony B. J. wnosząc o jej zmianę i przyznanie prawa do ponownego przeliczenia emerytury. Nadto domagał się zastosowania, zgodnie z art. 53, ust 4 ustawy emerytalnej, do części socjalnej świadczenia, kwoty bazowej obowiązującej w dniu zgłoszenia wniosku o przeliczenie.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie podtrzymując swoje dotychczasowe stanowisko, zaznaczając równocześnie, że ubezpieczony od 8 sierpnia 2007r. jest uprawniony do emerytury górniczej określonej w

art. 50a, ust. 2, tj. z tytułu ukończenia 50 roku życia. W związku z powyższym obecnie odwołujący nie może ponownie uzyskać prawa do emerytury górniczej na podstawie art. 50a, a tym samym mimo, iż po przyznaniu od dnia 8 sierpnia 2007r. emerytury górniczej przepracował on kolejne 30 miesięcy, to w jego wypadku nie znajdzie zastosowania art. 53, ust. 4 w zw. z art. 21 ustawy emerytalnej. Dodatkowo ZUS zaznaczył, że nie dokonywał przeliczenia emerytury odwołującego w oparciu o zasady określone w art. 110 ustawy emerytalnej, bowiem ubezpieczony nie przedstawił wykazów zarobków za lata przypadające po przyznaniu prawa do emerytury.

Sąd ustalił co następuje:

Odwołujący B. J. urodzony (...) od dnia 8 sierpnia 2007r. pobiera emeryturę górniczą, przyznaną na podstawie art. 50a, ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. j. Dz.U. z 2009r., Nr 153, poz. 1227, ze zm.), w związku z udowodnieniem ponad 25 lat pracy górniczej pod ziemią i osiągnięciem wieku 50 lat. Do ustalenia podstawy wymiaru świadczenia ZUS przyjął zarobki, jakie odwołujący osiągnął w 10 kolejnych latach kalendarzowych z dwudziestolecia poprzedzającego rok zgłoszenia wniosku o emeryturę, tj. w okresie od stycznia 1989r. do grudnia 1998r. Ustalony w oparciu o te zarobki wskaźnik wysokości podstawy wymiaru ((...)) wyniósł 302,99% i został ograniczony do 250%.

Po przyznaniu prawa do tego świadczenia skarżący kontynuował zatrudnienie i po przepracowaniu ponad 30 miesięcy w dniu 29 października 2012r. zgłosił kolejny wniosek o przyznanie mu prawa do emerytury oraz ustalenie jej wysokości z przyjęciem do części socjalnej kwoty bazowej obowiązującej w dniu zgłoszenia wniosku o to świadczenie. Decyzją z dnia 8 listopada 2010r. organ rentowy odmówił ubezpieczonemu przyznania prawa do emerytury górniczej na podstawie art. 50a, argumentując, że ubezpieczony posiada ustalone prawo do emerytury górniczej, na podstawie tego przepisu. W związku z czym brak również podstaw do zastosowania reguły określonej w art. 53, ust. 4 tej ustawy, tj. przyjęcia do tzw. części socjalnej świadczenia kwoty bazowej obowiązującej od dnia 1 marca 2012r.

Po wydaniu tej decyzji odmownej skarżący w dalszym ciągu kontynuował zatrudnienie.

Następnie w dniu 9 sierpnia 2013r. B. J. złożył w organie rentowym, tj. Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z., kolejny wniosek w sprawie rozpoznania uprawnień do kolejnej emerytury i ustalenia jej wysokości z uwzględnieniem w części socjalnej świadczenia, kwoty bazowej obowiązującej w dniu zgłoszenia ponownego wniosku emerytalnego.

Sąd ustalił nadto, że we wniosku tym (k.236-238), odwołujący wpisał jedynie, że domaga się prawa do emerytury z dopiskiem „po 30 miesiącach”, nie wskazując na jakiej podstawie prawnej i faktycznej. Dalej Sąd stwierdził, iż dopiero innym charakterem pisma, na druku wniosku dopisano symbol świadczenia (...).

Rozpoznając wniosek ubezpieczonego, w oparciu o przepisy art. 50a, ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. j. Dz.U. z 2009r., Nr 153, poz. 1227, ze zm.) ZUS ponownie uznał, iż ubezpieczony nie może nabyć prawa do emerytury górniczej na podstawie tego przepisu, bowiem posiada już prawo do takiego świadczenia.

Zaskarżoną decyzją Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił odwołującemu prawa do emerytury górniczej, a tym samym do obliczenia jej wysokości z zastosowaniem do części socjalnej, kwoty bazowej obowiązującej w dniu złożenia wniosku o to świadczenie.

Odwołujący domagał się żeby po przepracowaniu przez niego 30 miesięcy jego emeryturę przeliczyć w oparciu o art. 53, ust. 4 ustawy emerytalnej, gdyż w jego ocenie, spełnił warunek przyjęcia nowej kwoty bazowej do części socjalnej emerytury, bowiem po przyznaniu prawa do emerytury faktycznie przepracował kolejnych 30 miesięcy.

W toku procesu Sąd zobowiązał ZUS do symulacyjnego wyliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru ((...)) emerytury skarżącego, zgodnie z zasadami określonymi w art. 110 ustawy o FUS, a także do wyliczenia hipotetycznego stażu pracy i okresów pracy w warunkach szczególnych, na dzień 1 stycznia 1999r.

W piśmie procesowym z dnia 8 stycznia 2014r. (k.17-22) organ rentowy przedstawił symulacyjne wyliczenia (...), zgodnie z zasadami określonymi w art. 110. Tak więc wskaźnik powyższy, obliczony w oparciu o zarobki z 20 najkorzystniejszych lat kalendarzowych z okresu od stycznia 1993r. do grudnia 2002r., wyniósł 295,20%, zaś obliczony w oparciu o zarobki z 20 najkorzystniejszych lat z całego okresu podlegania ubezpieczeniu, wyniósł 284,09%. Wyliczenia te nie były kwestionowane przez odwołującego. Nadto ZUS uznał, że na dzień 1 stycznia 1999r. odwołujący posiada 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych oraz wykazał 15 lat pracy w warunkach szczególnych. Równocześnie organ rentowy zaznaczył, że jego stanowisko nie może ulec zmianie, gdyż nawet, gdyby obecnie przyznać odwołującemu prawo do emerytury, to jej wysokość zostałaby ustalona na podstawie art. 26 ustawy emerytalnej, tj. z pomniejszeniem o kwoty dotychczas pobranej emerytury. Nadto brak możliwości ustalenia dla odwołującego emerytury w tzw. wysokości mieszanej, tj. 70% wysokości ustalonej według dotychczasowych zasad i 30% emerytury kapitałowej, bowiem w wypadku osób pobierających emeryturę na podstawie art. 50a, nie pozwala na takie przeliczenie przepis art. 183a.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o akta emerytalne odwołującego – dołączone do akt sprawy.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego, B. J. zasługuje na uwzględnienie.

Stosownie do art. 477¹⁴ § 2 i art. 477^{14a} k.p.c. sądy w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, w postępowaniu wywołanym odwołaniem od decyzji organu rentowego rozstrzygają o prawidłowości zaskarżonej decyzji w granicach jej treści i przedmiotu (vide postanowienie Sądu Najwyższego z 4 kwietnia 2011r. w sprawie I UZ 174/10 - LEX nr 1391158, podobnie - wyrok Sądu Najwyższego z 23 kwietnia 2010r. w sprawie II UK 309/09 - LEX nr 604210).

Przedmiotem rozpoznania w sprawie z zakresu ubezpieczeń społecznych jest przede wszystkim żądanie wnioskodawcy (ubezpieczonego). Jeżeli to roszczenie organ rentowy błędnie zakwalifikował, wydając decyzję rentową w oparciu o błędną podstawę prawną, sąd ubezpieczeń społecznych nie może oddalić odwołania z powołaniem się na związanie tą podstawą (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 października 2008r. w sprawie I UK 88/08 - OSNP 2010/7-8/100).

Podzielając te konstatacje należy wskazać, że w niniejszej sprawie przedmiotem żądania B. J. było przyznanie prawa do emerytury i ustalenie jej wysokości w sposób określony w art. 53, ust. 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2009r. nr 153, poz. 1227 z późn. zm.). Organ rentowy odmówił takiego ustalenia świadczenia argumentując, że wniosek odwołującego dotyczył przyznania prawa do emerytury górniczej na podstawie art. 50a tej ustawy, a prawo do takiego świadczenia ubezpieczony ma już ustalone.

Nie uszło jednak uwadze Sądu, że we wniosku, będącym podstawą wydania zaskarżonej decyzji, ubezpieczony zaznaczył jedynie, że domaga się prawa do emerytury, bez równoczesnego zaznaczenia, że chodzi o emeryturę górniczą. W związku z powyższym, w ocenie Sądu, rolą organu rentowego było, w oparciu o posiadane w aktach emerytalnych odwołującego dokumenty, zbadanie jego uprawnień emerytalnych w oparciu o wszystkie obowiązujące w tym zakresie podstawy prawne i przyznanie, takiego świadczenia, do którego przyznania spełnia kryteria.

Z kolei odwołujący domagał się przeliczenia jego emerytury w związku z kontynuowaniem przez niego zatrudnienia po przyznaniu prawa do emerytury, przez kolejne 30 miesięcy.

Stosownie do treści art. 53, ust. 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2009r. nr 153, poz. 1227 z późn. zm.), emeryturę, której podstawę wymiaru stanowi podstawa wymiaru świadczenia, o którym mowa w art. 21 ust. 1 pkt 1 i ust. 2, oblicza się od tej samej kwoty bazowej, którą ostatnio przyjęto do ustalenia podstawy wymiaru, a następnie emeryturę podwyższa się w ramach waloryzacji przypadających do dnia nabycia uprawnień do emerytury.

Z kolei jak stanowi ust. 4 tego artykułu przepisu ust. 3 nie stosuje się, jeżeli zainteresowany po nabyciu uprawnień do świadczenia, którego podstawę wymiaru wskazał za podstawę wymiaru emerytury, podlegał co najmniej przez 30 miesięcy ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym

Stosownie natomiast do treści art. 32 ust. 1 i 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r.

o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U.

z 2009r. nr 153, poz. 1227 z późn. zm.) w powiązaniu z § 3 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz.43 ze zm.) ubezpieczonym mężczyznom urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949r. będącym pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przy pracach wymienionych w wykazie A, przysługuje prawo do emerytury w razie łącznego spełnienia następujących warunków:

1. osiągnięcia wieku emerytalnego 60 lat

2. posiadania wymaganego okresu zatrudnienia wynoszącego 25 lat, w tym

co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Zgodnie z treścią § 2 ust. 1 rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w tym akcie prawnym są okresy, w których praca w szczególnych warunkach jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Z kolei zgodnie z treścią art. 184 ust 1 ustawy, ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz

2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

W myśl ust. 2 emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku

o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa oraz rozwiązania stosunku pracy - w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem.

Na podstawie tego przepisu, prawo do emerytury w obniżonym wieku, przysługuje ubezpieczonemu, który w dniu wejścia w życie ustawy tj. w dniu 1 stycznia 1999r. spełnił warunki w zakresie posiadania ogólnego stażu pracy oraz pracy wykonywanej w warunkach szczególnych a nie osiągnął wymaganego wieku.

W świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego Sąd przyjął, że ubezpieczony posiada wymagany 15 letni okres pracy wykonywanej w warunkach szczególnych. Zgodnie bowiem z § 4, ust. 3 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983r. do okresów zatrudnienia w szczególnych warunkach, o których mowa w ust. 1, zalicza się także okresy pracy górniczej w rozumieniu przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin. Bezspornym było, że na dzień 1 stycznia 1999r. ubezpieczony wykazał co najmniej 15 lat pracy górniczej. ZUS nie kwestionował również spełnienia przez odwołującego pozostałych warunków nabycia prawa do emerytury z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych, które określają przepisy art. 32 i 184.

Ubezpieczony spełnia zatem przesłanki do uzyskania emerytury wcześniejszej. Ponieważ przedmiotem żądania ubezpieczonego, jak i przedmiotem zaskarżonej decyzji było prawo B. J. do emerytury wcześniejszej, przyjęć należy, że odwołanie zasługuje na uwzględnienie. Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku.

Kwestią wtórną jest sposób obliczenia wysokości tak przyznanej emerytury. W szczególności, czy osobie, która od roku 2007 pobiera emeryturę górniczą przyznaną na podstawie art. 50a i kontynuowała zatrudnienie po przyznaniu tego prawa, a obecnie po przepracowaniu 30 miesięcy składa wniosek o kolejną emeryturę, przysługuje prawo do obliczenia jej wysokości zgodnie z art. 53, ust. 4.

W myśl art. 183 ustawy emerytalnej, w którym określono sposób obliczenia emerytury mieszanej, tj. w części obliczonej na podstawie art. 53, a w części na podstawie art. 26, nie stosuje się do emerytur przyznanych ubezpieczonym, którzy prawo do emerytury nabyli na podstawie art. 50a lub 50e. Zatem świadczenie przyznane obecnie skarżącemu będzie podlegało wyliczeniu zgodnie z regułami określonymi jedynie w art. 26 ustawy o FUS.

Kierując się powyższymi okolicznościami, Sąd orzekający w niniejszej sprawie uznał, że organ rentowy powinien ustalić ubezpieczonemu emeryturę wcześniejszą z tytułu pracy w warunkach szczególnych, a po jej ustaleniu stwierdzić, czy emerytura ta jest wyższa od dotychczas pobieranej emerytury górniczej i wypłacać emeryturę wyższą.

(-) SSO Mariola Szmajduch